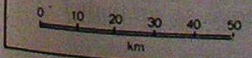

Město raného novověku

Mapa měst a městeček v českých zemích k roku 1500
Navrhl F. Hoffmann
Kreslil B. Stehlík

Havlíčkův Brod	Smitův Brod,	Zlaté Hory (o. Benešov) - Kambek
Horní Dvořítě	Námecký Brod	Zlaté Hory (o. Bruntál) - Cukmantl
Jeseník	Mýslany	Začlč - Borňos, Bernstadt
Jestřebí (o. Česká Lipa) - Krušina	Frývaldov	Zulová - Frýdberk
Karlovy Vary	Rajstějov	
Kašperské Hory - Kocengrym	Kašperské Hory	
Krajčová	Teplé Lázně	
Krásná Údolí - Sontal	Hory Zlaté Perkrejchnštejn	
Křižová	Kocengrym	
Letohrad - Kyšperk	Sontal	
Měděnec - Kupferberk	Krucemburk	
Nový Malín - Frankštát	Kyšperk	
Odry - Vyhnanov	Měděnec	
Prameny - Sangerberk	Nový Malín	
Purkarec - Karlshaus	Odry	
Ryžoviště - Brunzejj	Prameny	
Sázava - Smrdov	Purkarec	
Sokolov - Falknov	Ryžoviště	
Staré Město pod Landštejnem - Landštejn	Sokolov	
Starý Bohumín - Bohumín, Bohunčl	Staré Město pod Landštejnem	
Stýly - Šlperk	Starý Bohumín	

- město královské
- město
- městečko

Typologie raně novověkých měst

- **královská**
- **poddanská** – příklady: Mikulov, Pardubice

1550: 41 královských a věnných měst, 700 poddanských

- **Města 122/159** (k roku 1500 a 1757)
- **Městečka 418/548**

Velká města (5-8000 obyv.): Kutná Hora, Jihlava ,
Olomouc, HK, Žatec, Klatovy, Tábor, Cheb +
(poddanská: Strážnice, Prostějov, Chomutov)

Středně velká města (nad 1200 obyv.): zbytek královských
+ poddanská s protoprůmyslovou výrobou (Frýdlant,
Broumoc, JH, NJ) a **rezidenční** (ČK, Litomyšl, Mikulov)

Rozsah raně novověkého města

<http://www.uni-muenster.de/Staedtegeschichte/portal/Stadtkarten/braunschweig/entwicklungsphasen.html>

Entwicklungsphasen

www.uni-muenster.de/Staedtegeschichte/portal/Stadtkarten/braunschweig/entwicklungsphasen.html

NEWS VERANSTALTUNGEN NEWS LITERATUR NEWS AUSSTELLUNGEN

Home > Interaktive Stadtkarten > Braunschweig > Siedlungsentwicklung bis ins 19. Jh.

Suche

VERBREITUNGSKARTEN

BRAUNSCHWEIG

Stadtgrundriss

Siedlungsentwicklung bis ins 19. Jh.

Siedlungsentwicklung bis heute

DORTMUND

URL ZUR ZITATION

Atributy města - základní charakteristiky v prostoru (Urbánní morfologie)

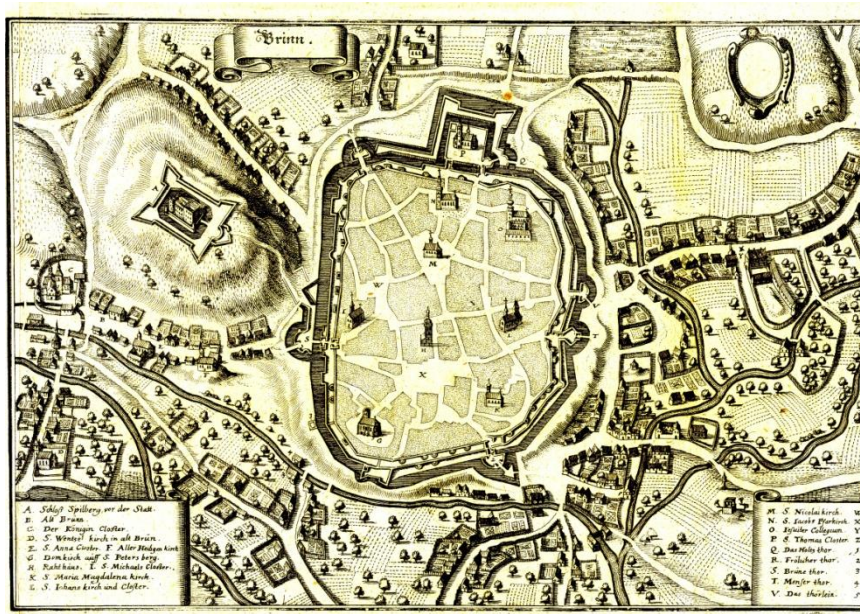
- **Poloha** – nadmořská výška, vůči řece, cestám a dalším sídlům v okolí
- Náměstí
- Tržní náměstí
- Kostel
- Kláštery
- Radnice
- Ulice, hradby, brány
- Hostinec
- Mosty a brody
- Koncentrace řemesel
- Rybníky a ojediněle vodárenské věže
- Mlýny
- Protestantský kostel
- Budovy nových řádů – kostely a hlavně komplexy jezuitů a piaristů
- Nový hřbitov
- Barokní fortifikace
- Šlechtické paláce
- Raný (proto-)průmyslový provoz
- Drobné památky: kříže, sochy světců, milníky...

(RENESSANCE) BAROKO

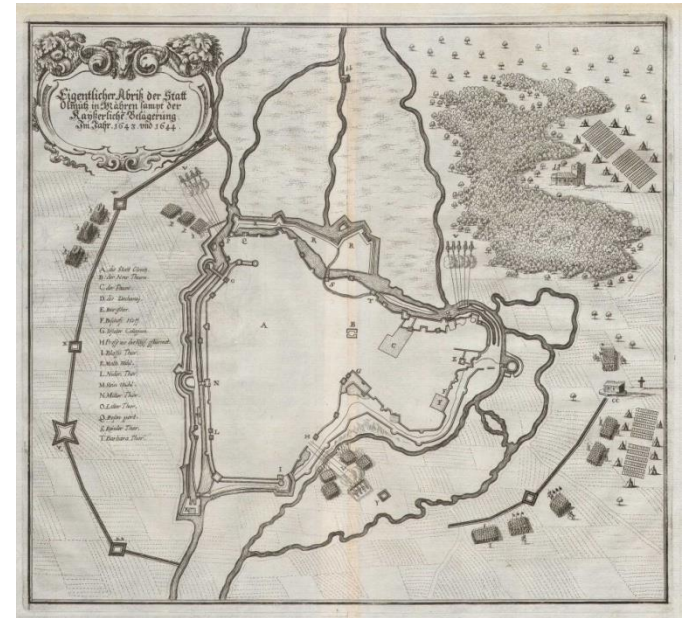
Předměstí a periferie

- Město jako uzavřený svět: brány, celnice a mýtnice, ...
- Břehy řeky jako periferie

Barokní opevnění českých a moravských měst

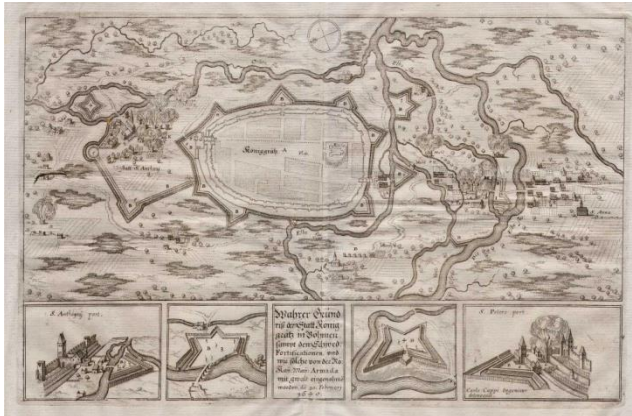

Brno

Olomouc

Hradec Králové

Nově založená pevnostní města

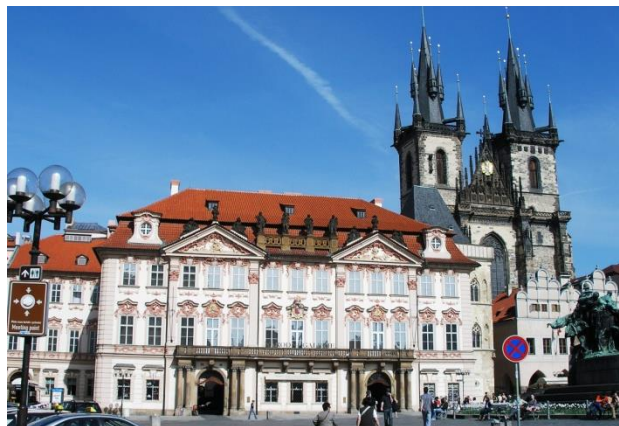
Josefov

Terezín
Projekt ZČU-TU Dresden

Šlechtická sídla

Městské paláce
(se zahradami)

Příměstské vily

Venkovská sídla
(s parky)

Protoprůmyslové provozy, nová sídla – pravidelné půdorysy

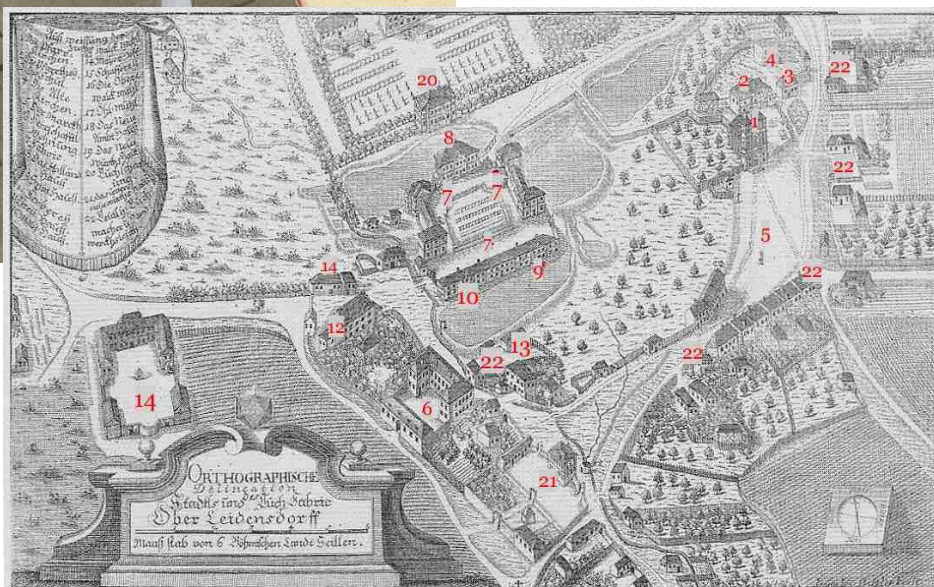
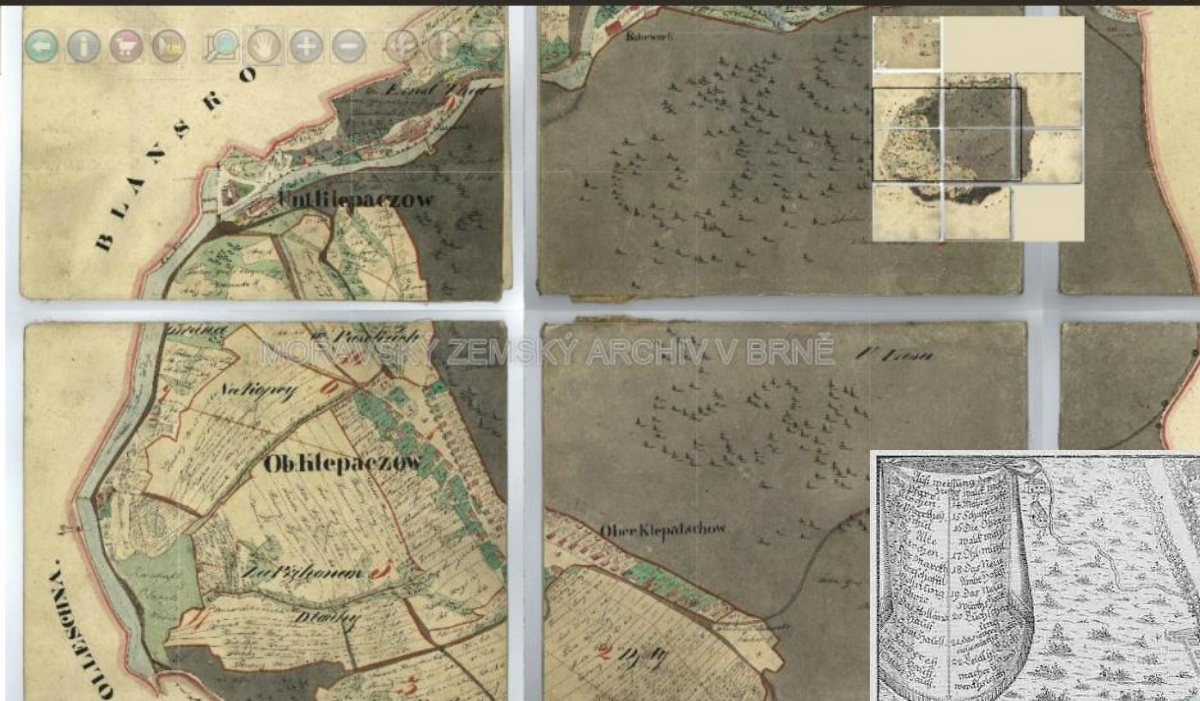
- **proměna sídelní sítě jako celku (Horní Litvínov, Brno)**

- Výzkumné centrum průmyslového dědictví při ČVUT

MZA Brno - D9 Indikační skici - Mozilla Firefox

www.mza.cz/indikacniskici/index.html#show:MOR-100+18260

D9 Indikační skici

Modernizace

Proměna společnosti: z agrární na urbánní

Hlavní trendy „moderní“ doby: sekularizace, unifikace, scholarizace, individualizace, medializace a technizace, postupné prosazování role ženy, nárůst počtu obyvatel v důsledku lepší se hygieny, alfabetizace, byrokratizace, účast na politickém životě, nárůst významu vzdělání a kvalifikace pracovních sil, méně lidí závislých primárně na zemědělské výrobě, nadprodukce a dostupnost zboží na trhu, společnost má tendenci se sekularizovat, růst mobility obyvatelstva, nastupuje role médií a komunikace, rychlejšího šíření zpráv

(Základní trendy: industrializace /více obyvatel pracovalo v průmyslu než v zemědělství, dosáhla česká společnost v závěru 19. století/, urbanizace, revoluce v dopravě)

Města jako katalyzátory i nejnápadnější jeviště této změny

- nové elity, nová městská mentalita, nový prvek: dělníci
- proměna „tváře“ města, vybavení a celkové fungování (technicko-stavebně-architektonická modernizace)

Infrastruktura (vybavenost)

- dláždění
- zásobování vodou
- kanalizace
- plynofikace
- elektrifikace

Revoluce v dopravě: železnice

- Kde železnice zahýbala „významem města“ v rámci hierarchie měst v ČR?
- Kde vznikla díky železnici nová sídla?

Nádraží a nádražní třída

Průmysl

- Koncentrace do průmyslových zón, souvislost se železnicí
- Silné osobnosti v čele průmyslových závodů – samospráva – František Ringhoffer, Tomáš Baťa...
- Factory towns/Company towns – Essen, Zlín
- Dělnické, zaměstnanecké kolonie – Litvínov, Ostravsko, ...
- Dělnické domy a zařízení pro volný čas

asanace/památková ochrana

- Ve jménu hygieny a modernizace
- Praha-Josefov – <http://towns.hiu.cas.cz>
- vznik památkové péče v ČR

Urbanizace a urbanismus

- **Snaha o regulaci růstu měst**
- **teoretici a významní praktici urbanismu**

Camillo Sitte

Ebenezer Howard, Jan Kotěra – *zahradní město*

Arturo Soria y Mata – *lineární město*

Le Corbusieur

Vladimír Zákrejs, časopis *Stavba*

Alvar Aalto – *organické město*

Frank Lloyd Wright

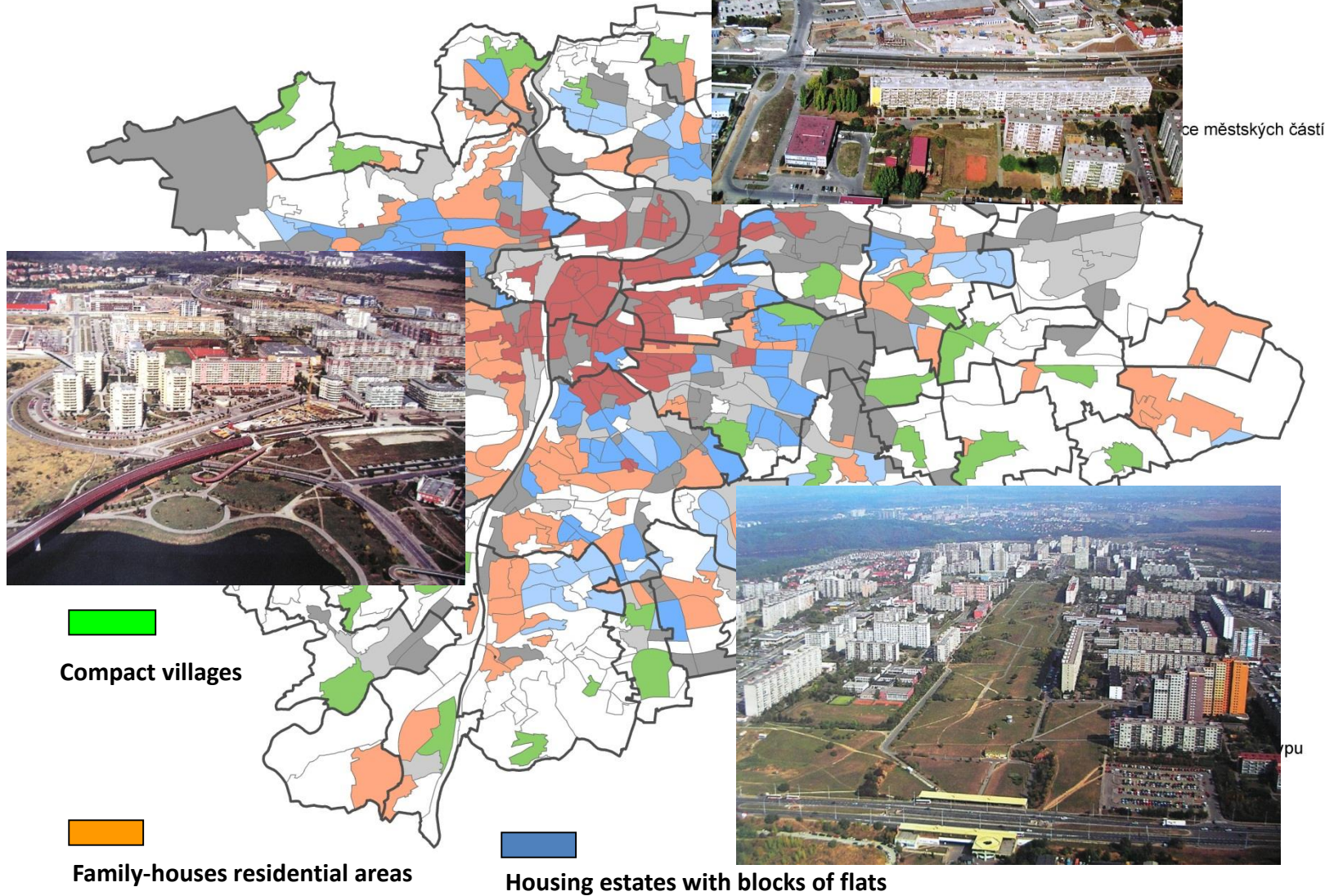
Ladislav Žák

Bohuslav Fuchs

Podrobně: KRISTEK, Jan – ŽÁČKOVÁ, Markéta. Od chaosu k novému řádu.
Brno : Vysoké učení technické v Brně, Fakulta výtvarných umění, 2015

Socialistické město

Typologické členění hl. m. Prahy podle převažující form

Detail of urban parts

Detail of estate

Atributy města - základní charakteristiky v prostoru (Urbánní morfologie)

- **Poloha** – nadmořská výška, vůči řece, cestám a dalším sídlům v okolí
- Náměstí
- Tržní náměstí
- Kostel
- Kláštery
- Radnice
- Ulice, hradby, brány
- Hostinec
- Mosty a brody
- Koncentrace řemesel
- Rybníky a ojediněle vodárenské věže
- Mlýny
- **Protestantský kostel**
- **Budovy nových řádů – kostely a hlavně komplexy jezuitů a piaristů**
- **Nový hřbitov**
- **Barokní fortifikace**
- **Šlechtické paláce**
- **Raný (proto-)průmyslový provoz**
- **Drobné památky: kříže, sochy světců, milníky...**

(RENESSANCE) BAROKO

- **Nádraží a nádražní třída**
- **Školy**
- **Finanční ústavy**
- **Hotel**
- **Pošta**
- **muzeum**
- **Nemocnice**
- **Divadla, kina**
- **Sokolovny a další spolkové domy**
- **Průmyslová zóna a dělnické kolonie**
- **Nábřeží**
- **Park**
- **Lázně a koupaliště**
- **Sportovní stadiony**
- **Nové veřejné budovy (ministerstva apod.)**
- **Kostely a modlitebny „menších“ církví**
- **Nákupní domy**
- **pomníky**

**HISTORIZUJÍCÍ SLOHY, SECESE, MODERNÍ SMĚRY:
MODERNA A NOVOKLASICISMUS JANA KOTĚRY,
PURISMUS, FUNKCIONALISMUS**

Rozsah moderního města

http://www.uni-muenster.de/Staedtegeschichte/portal/Stadtkarten/braunschweig/Phasen_der_Erstbebauung.html

Phasen der Erstbebauung x

www.uni-muenster.de/Staedtegeschichte/portal/Stadtkarten/braunschweig/Phasen_der_Erstbebauung.html

STÄDTE GESCHICHTE.de

istG

EINFÜHRUNG IN DIE STÄDTEGESCHICHTE | INTERAKTIVE STADTKARTEN | EUROPÄISCHE STÄDTEATLANTEN | MEDIENSUCHE

ÜBER UNS

NEWS VERANSTALTUNGEN | NEWS LITERATUR | NEWS AUSSTELLUNGEN

Home > Interaktive Stadtkarten > Braunschweig > Siedlungsentwicklung bis heute

VERBREITUNGSKARTEN

BRAUNSCHWEIG

Stadtgrundriss

Siedlungsentwicklung bis ins 19. Jh.

Siedlungsentwicklung bis heute

DORTMUND

LGLN

URL ZUR ZITATION

seit 1990

1960-1989

1946-1959

1933-1945

1919-1932

✓ 1891-1918

✓ 1831-1890

bis 1830

Heutiges Stadtgebiet

Karlsruhfeld

Weser

Quorum

Gliesmarode

BRUNSCHWEIG

Rozrůstání měst

- boření hradeb

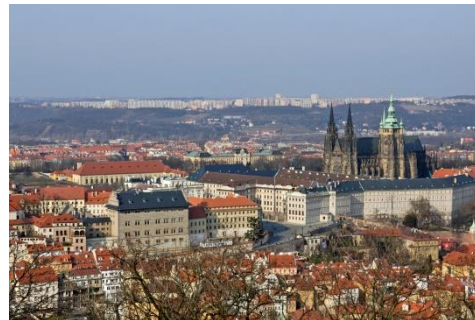
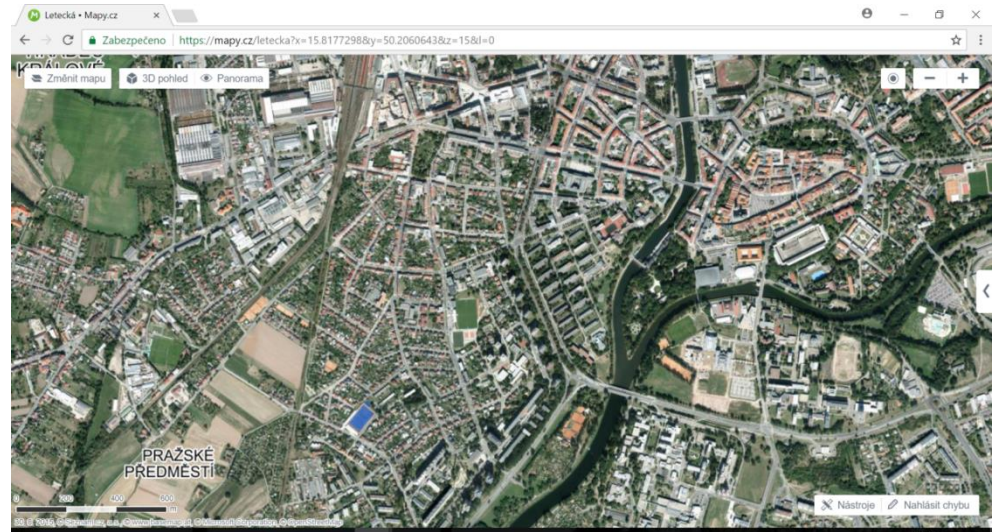
Rozrůstání měst

- Dva modely (dopravního) řešení
 - Vídeň: Ringstrasse
 - Paříž: „hausmannisace“ – budování boulevardů
- Historické jádro
- Brány jako symboly („historické památky“?)

Zástavba

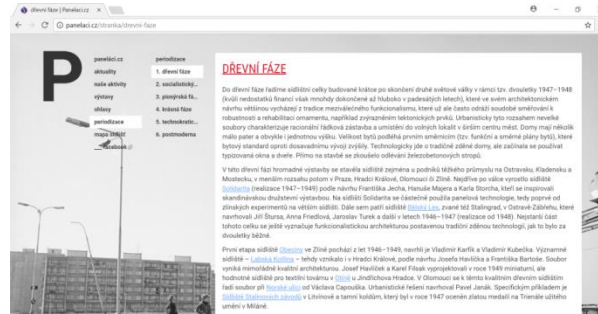
- Zahradní město
- Blokovaná
- Řádková
- Cihlová
- Panelová –
prefabrikáty, standardizace,
centrální plánování
- Konstrukce:
Klasická zděná x samonosná

Zástavba: „sídliště“

- čtvrt',
- „město“
x
- solitérní panelová výstavba

Projekt Panelaci.cz

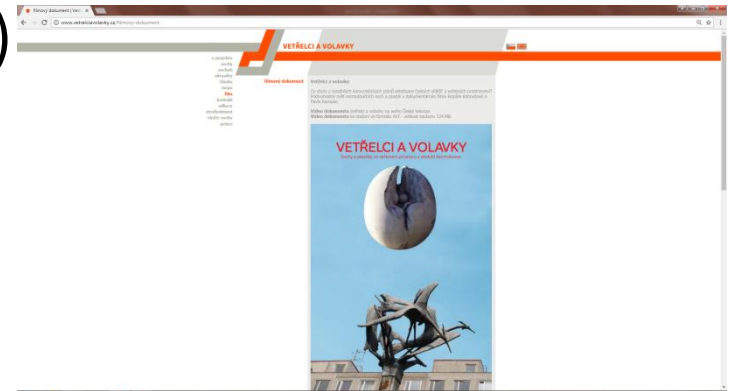

Zástavba

- globální architektura, soukromé x veřejné, reprezentativní x zázemí, veřejný prostor:

(projekt Vetřelci a volavky: vetrelciavolavky.cz)

- Navazování čtvrtí a stylů zástavby, respekt k morfologii terénu a okolí, ...

- lidské měřítko?

Umístění panelového sídliště, asanace – Žatecké předměstí v Lounech

Suburbanizace

– komerční, obytná

<http://www.suburbanizace.cz/>

Brownfields

Rekultivace, rekonstrukce,
revitalizace...

Atributy města - základní charakteristiky v prostoru (Urbánní morfologie)

- **Poloha** – nadmořská výška, vůči řece, cestám a dalším sídlům v okolí
- Náměstí
- Tržní náměstí
- Kostel
- Kláštery
- Radnice
- Ulice, hradby, brány
- Hostinec
- Mosty a brody
- Koncentrace řemesel
- Rybníky a ojediněle vodárenské věže
- Mlýny
- Protestantský kostel
- Budovy nových řádů – kostely a hlavně komplexy jezuitů a piaristů
- Nový hřbitov
- Barokní fortifikace
- Šlechtické paláce
- Raný (proto-)průmyslový provoz
- Drobné památky: kříže, sochy světců, milníky...

(RENASANCE) BAROKO

- Nádraží a nádražní třída
- Školy
- Finanční ústavy
- Hotel
- Pošta
- muzeum
- Nemocnice
- Divadla, kina
- Sokolovny a další spolkové domy
- Průmyslová zóna a dělnické kolonie
- Nábřeží
- Park
- Lázně a koupaliště
- Sportovní stadiony
- Nové veřejné budovy (ministerstva apod.)
- Kostely a modlitebny „menších“ církví
- Nákupní domy
- pomníky

HISTORIZUJÍCÍ SLOHY, SECESE, MODERNÍ SMĚRY: MODERNA A NOVOKLASICISMUS JANA KOTĚRY, PURISMUS, FUNKCIONALISMUS

- Nákupní centra
- Zábavní parky
- Logistická centra
- Office parky
- Cyklostezky
- Parkovací domy
- Nové veřejné prostory
- ...
- POSTMODERNÍ (globální) ARCHITEKTURA